

BELGISCHE KAMER VAN
VOLKSVERTEGENWOORDIGERS

31 oktober 2017

PARLEMENTAIR ONDERZOEK

met het oog op het finaliseren van de
opdracht van de bijzondere commissie
"Internationale fiscale
fraude/*Panama Papers*"

VERSLAG

NAMENS DE PARLEMENTAIRE
ONDERZOEKSCOMMISSIE
UITGEBRACHT DOOR
DE HEREN **Robert VAN DE VELDE,**
Vincent SCOURNEAU, Benoît DISPA
EN **Peter VANVELTHOVEN**

Zie:

Doc 54 **2344/ (2016/2017):**

- 001: Voorstel van de heren Vanvelthoven, Crusnière, Deseyn, Dispa, Gilkinet, Scourneau, Van Biesen en Van de Velde.
- 002: Amendementen.
- 003: Verslag.
- 004: Tekst aangenomen door de commissie.

CHAMBRE DES REPRÉSENTANTS
DE BELGIQUE

31 octobre 2017

ENQUÊTE PARLEMENTAIRE

en vue de finaliser la
mission de la commission
spéciale "Fraude fiscale
internationale/*Panama Papers*"

RAPPORT

FAIT AU NOM DE LA COMMISSION
D'ENQUÊTE PARLEMENTAIRE
PAR
MM. **Robert VAN DE VELDE,**
Vincent SCOURNEAU, Benoît DISPA
ET **Peter VANVELTHOVEN**

Voir:

Doc 54 **2344/ (2016/2017):**

- 001: Proposition de MM. Vanvelthoven, Crusnière, Deseyn, Dispa, Gilkinet, Scourneau, Van Biesen et Van de Velde.
- 002: Amendements.
- 003: Rapport.
- 004: Texte adopté par la commission.

7277

**Samenstelling van de commissie op de datum van indiening van het verslag/
Composition de la commission à la date de dépôt du rapport**

Voorzitter/Président: Ahmed Laaouej

A. — Vaste leden / Titulaires:

N-VA	Peter Dedecker, Johan Klaps, Robert Van de Velde, Brecht Vermeulen
PS	Stéphane Crusnière, Ahmed Laaouej, Eric Massin
MR	Benoît Friart, Benoît Piedboeuf, Vincent Scourneau
CD&V	Roel Deseyn, Griet Smaers
Open Vld	Katja Gabriëls, Luk Van Biesen
sp.a	Peter Vanvelthoven
Ecolo-Groen	Georges Gilkinet
cdH	Benoît Dispa

B. — Plaatsvervangers / Suppléants:

Sophie De Wit
Frédéric Daerden
Gautier Calomne
Eric Van Rompuy
Ine Somers
Dirk Van der Maelen
Kristof Calvo
Christian Brotcorne

C. — Niet-stemgerechtigde leden / Membres sans voix délibérative:

VB	Jan Penris
PTB-GO!	Marco Van Hees
DéFI	Olivier Maingain
PP	Aldo Carcaci

N-VA	:	Nieuw-Vlaamse Alliantie
PS	:	Parti Socialiste
MR	:	Mouvement Réformateur
CD&V	:	Christen-Democratisch en Vlaams
Open Vld	:	Open Vlaamse liberalen en democraten
sp.a	:	socialistische partij anders
Ecolo-Groen	:	Ecologistes Confédérés pour l'organisation de luttes originales – Groen
cdH	:	centre démocrate Humaniste
VB	:	Vlaams Belang
PTB-GO!	:	Parti du Travail de Belgique – Gauche d'Ouverture
DéFI	:	Démocrate Fédéraliste Indépendant
PP	:	Parti Populaire
Vuye&Wouters	:	Vuye&Wouters

Afkortingen bij de nummering van de publicaties:	Abréviations dans la numérotation des publications:
DOC 54 0000/000: Parlementair document van de 54 ^e zittingsperiode + basisnummer en volgnummer	DOC 54 0000/000: Document parlementaire de la 54 ^e législature, suivi du n° de base et du n° consécutif
QRVA: Schriftelijke Vragen en Antwoorden	QRVA: Questions et Réponses écrites
CRIV: Voorlopige versie van het Integraal Verslag	CRIV: Version Provisoire du Compte Rendu intégral
CRABV: Beknopt Verslag	CRABV: Compte Rendu Analytique
CRIV: Integraal Verslag, met links het definitieve integraal verslag en rechts het vertaald beknopt verslag van de toespraken (met de bijlagen)	CRIV: Compte Rendu Intégral, avec, à gauche, le compte rendu intégral et, à droite, le compte rendu analytique traduit des interventions (avec les annexes)
PLEN: Plenum	PLEN: Séance plénière
COM: Commissievergadering	COM: Réunion de commission
MOT: Moties tot besluit van interpellaties (beigekleurig papier)	MOT: Motions déposées en conclusion d'interpellations (papier beige)

Officiële publicaties, uitgegeven door de Kamer van volksvertegenwoordigers	Publications officielles éditées par la Chambre des représentants
Bestellingen: Natieplein 2 1008 Brussel Tel. : 02/ 549 81 60 Fax : 02/549 82 74 www.dekamer.be e-mail : publicaties@dekamer.be	Commandes: Place de la Nation 2 1008 Bruxelles Tél. : 02/ 549 81 60 Fax : 02/549 82 74 www.lachambre.be courriel : publications@lachambre.be
De publicaties worden uitsluitend gedrukt op FSC gecertificeerd papier	Les publications sont imprimées exclusivement sur du papier certifié FSC

INHOUD	Blz.	SOMMAIRE	Pages
HOOFDSTUK I – Oprichting, opdracht en samenstelling van de onderzoekscommissie	3	CHAPITRE I ^{er} – Institution, mission et composition de la commission d'enquête.....	3
I.1. Oprichting – aanwijzing van het bureau	3	I.1. Institution – nomination du bureau	3
I.2. Opdracht	5	I.2. Mission.....	5
I.3. Bevoegdheden.....	5	I.3. Compétences.....	5
I.4. Duur van de opdracht	6	I.4. Durée de la mission	6
I.5. Leden	6	I.5. Membres.....	6
I.6. Deskundigen.....	6	I.6. Experts.....	6
 HOOFDSTUK II – Overzicht van de werkzaamheden van de onderzoekscommissie	7	 CHAPITRE II – Aperçu des travaux de la commission d'enquête	7
II.1. Hoorzittingen van 27 maart 2017.....	7	II.1. Auditions du 27 mars 2017	7
II.2. Hoorzittingen van 29 maart 2017.....	8	II.2. Auditions du 29 mars 2017	8
II.3. Vergaderingen van 18 juli en 24 oktober 2017	10	II.3. Réunions du 18 juillet et du 24 octobre 2017.....	10
 HOOFDSTUK III – Besluit.....	11	 CHAPITRE III – Conclusion	11

DAMES EN HEREN,

Uw onderzoekscommissie heeft vergaderd op 27 en 29 maart, op 18 juli en 24 oktober 2017.

HOOFDSTUK I

Oprichting, opdracht en samenstelling van de onderzoekscommissie

I.1. Oprichting – aanwijzing van het bureau

Op 7 maart 2017 hebben de heren Peter Vanvelthoven, Stéphane Crusnière, Roel Deseyn, Benoît Dispa, Georges Gilkinet, Vincent Scourneau, Luk Van Biesen en Robert Van de Velde een voorstel ingediend tot oprichting van een parlementaire onderzoekscommissie belast met het finaliseren van de opdracht van de bijzondere commissie “internationale fiscale fraude/*Panama Papers*” (DOC 54 2344/001). Dit voorstel bouwt voort op de werkzaamheden van de bijzondere commissie “Internationale fiscale fraude/*Panama Papers*” die door de Kamer van volksvertegenwoordigers werd ingesteld op 21 april 2016 en waarnaar wordt verwezen (DOC 54 2749/001). De bedoeling was “de rol en betrokkenheid van de Belgische financiële instellingen in de *Panama Papers* en, meer algemeen, de internationale fiscale fraude en de *offshore*-problematiek uit te klaren” (DOC 54 2344/001, blz. 3).

Dit voorstel werd door de plenaire vergadering van de Kamer van volksvertegenwoordigers aangenomen op 16 maart 2017.

Dezelfde dag werd het bureau van de onderzoekscommissie als volgt samengesteld:

- voorzitter: de heer Ahmed Laaouej (PS);
- eerste ondervoorzitter: de heer Luk Van Biesen (Open Vld);
- tweede ondervoorzitter: de heer Roel Deseyn (CD&V);
- derde ondervoorzitter: de heer Georges Gilkinet (Ecolo-Groen);
- rapporteurs: de heren Rob Van de Velde (N-VA), Vincent Scourneau (MR), Benoît Dispa (cdH) en Peter Vanvelthoven (sp.a).

MESDAMES, MESSIEURS,

La commission d’enquête s’est réunie les 27 et 29 mars, le 18 juillet et le 24 octobre 2017.

CHAPITRE IER

Institution, mission et composition de la commission d’enquête

I.1. Institution – nomination du bureau

Le 7 mars 2017, MM. Peter Vanvelthoven, Stéphane Crusnière, Roel Deseyn, Benoît Dispa, Georges Gilkinet, Vincent Scourneau, Luk Van Biesen et Robert Van de Velde ont déposé une proposition visant à instituer une commission d’enquête parlementaire chargée de finaliser la mission de la commission spéciale “Fraude fiscale internationale/*Panama Papers*” (DOC 54 2344/001). Cette proposition qui s’inscrit dans le droit fil des travaux de la commission spéciale “Fraude fiscale internationale/*Panama Papers*” instituée par la Chambre des représentants le 21 avril 2016, aux travaux de laquelle il est renvoyé (DOC 54 2749/001), avait pour but de “déterminer le rôle et l’implication des institutions financières belges dans les *Panama Papers* et, plus généralement, dans la fraude fiscale internationale et la problématique *offshore*” (DOC 54 2344/001, p.3).

Cette proposition a été adoptée par la Chambre en sa séance plénière du 16 mars 2017.

Le même jour, le bureau de la commission d’enquête a été constitué comme suit:

- président: M. Ahmed Laaouej (PS);
- 1er vice-président: M. Luk Van Biesen (Open Vld);
- 2e vice-président: M. Roel Deseyn (CD&V);
- 3e vice-président: M. Georges Gilkinet (Ecolo-Groen);
- rapporteurs: MM. Rob Van de Velde (N-VA), Vincent Scourneau (MR), Benoît Dispa (cdH), et Peter Vanvelthoven (sp.a).

1.2. Opdracht

Krachtens artikel 1 van het voorstel tot oprichting van de onderzoekscommissie bestaat de opdracht erin:

1° een gedetailleerd overzicht op te vragen van de regularisatiedossiers die betrekking hebben op zogenaamde structuurvermogens, alsmede te onderzoeken welk gevolg eraan werd gegeven door de diensten belast met fraudebestrijding;

2° een hoorzitting te organiseren met volgende diensten: het contactpunt regularisaties, de BBI, de CFI en de parketten;

3° de inlichtingen die reeds door de diensten belast met fraudebestrijding aan de bijzondere commissie werden verstrekt, te actualiseren en te kruisen met de inlichtingen die door de financiële tussenpersonen aan de bijzondere commissie werden verstrekt.

1.3. Bevoegdheden

De parlementaire onderzoekscommissie krijgt alle bevoegdheden waarin de wet van 3 mei 1880 op het parlementair onderzoek, als gewijzigd bij de wet van 30 juni 1996 voorziet.

Zo kan de commissie “iedere persoon horen in het kader van haar specifieke opdracht en (...) beschikken over alle stukken die ze nuttig acht voor de vervulling van haar taak. De onderzoekscommissie is ertoe gemachtigd vaststellingen te doen ter plaatse om haar taak te volbrengen.” (artikel 4 van het aangenomen voorstel).

Om haar opdracht tot een goed einde te brengen, heeft de parlementaire onderzoekscommissie, krachtens artikel 4, § 1, van de wet tevens de bevoegdheid om alle in het Wetboek van strafvordering omschreven onderzoeksmaatregelen te nemen. Hiertoe kan de commissie, krachtens artikel 4, § 2, van dezelfde wet, “een verzoek richten tot de eerste voorzitter van het hof van beroep die een of meer raadsheren in het hof van beroep of een of meer rechters in de rechtbank van eerste aanleg van het rechtsgebied waarin de onderzoeksverrichtingen moeten geschieden, aanstelt”.

In dit geval werd de heer Michel Claise, onderzoeksrechter bij de Franstalige rechtbank van eerste aanleg te Brussel, aangesteld bij beschikking van 3 april 2017 van de eerste voorzitter van het hof van beroep van Brussel. Deze beschikking werd bij brief van 4 april 2017 overgezonden aan de voorzitter van de onderzoekscommissie.

1.2. Mission

En vertu de l'article 1er de la proposition instituant la commission d'enquête, sa mission consiste à:

1° demander un relevé détaillé des dossiers de régularisation relatifs à des structures patrimoniales et à examiner quelles suites ont été données à ces dossiers par les services chargés de la lutte contre la fraude;

2° auditionner les services suivants: le point de contact Régularisations, l'ISI, la CTIF et les parkets;

3° actualiser les informations déjà fournies par les services chargés de la lutte contre la fraude à la commission spéciale et les recouper avec les informations fournies par les intermédiaires financiers à la commission spéciale.

1.3. Compétences

La commission d'enquête parlementaire est investie de tous les pouvoirs prévus par la loi du 3 mai 1880 sur les enquêtes parlementaires, telle que modifiée par la loi du 30 juin 1996.

Ainsi, “la commission peut entendre toute personne dans le cadre de sa mission spéciale et peut disposer de toutes les pièces qu'elle juge nécessaires à l'exécution de sa mission. La commission est mandatée pour procéder à des constats sur place pour l'accomplissement de sa mission.” (art.4 de la proposition adoptée).

Aux fins de pouvoir mener à bien sa mission, la commission d'enquête parlementaire a également, en vertu de l'article 4, § 1er, de la loi, le pouvoir de prendre toutes les mesures d'instruction prévues par le Code d'instruction criminelle. À cet effet, elle peut, en vertu de l'article 4, § 2, de la même loi, “requérir le premier président de la cour d'appel, qui désigne un ou plusieurs conseillers de la cour d'appel ou un ou plusieurs juges du tribunal de première instance du ressort dans lequel les devoirs d'instruction doivent être accomplis”.

En l'espèce, M. Michel Claise, juge d'instruction au tribunal de première instance francophone de Bruxelles, a été désigné par ordonnance du 3 avril 2017 du premier président de la cour d'appel de Bruxelles. Cette ordonnance a été transmise par lettre du 4 avril 2017 au président de la commission d'enquête.

I.4. Duur van de opdracht

Oorspronkelijk zou de opdracht van de onderzoekscommissie duren van 16 maart tot 31 mei 2017.

Bij beslissing van 17 mei 2017, van 28 juni 2017 en van 19 juli 2017 heeft de Conferentie van voorzitters van de Kamer beslist de opdracht van de onderzoekscommissie te verlengen, respectievelijk tot 30 juni 2017, tot 20 juli 2017 en tot 31 oktober 2017, teneinde de werkzaamheden van de onderzoekscommissie af te stemmen op die van de bijzondere commissie "Internationale fiscale fraude/Panama Papers".

I.5. Leden

De onderzoekscommissie bestond uit zeventien leden en, in afwijking van artikel 22, eerste lid, van het Reglement van de Kamer, uit slechts één plaatsvervanger per fractie die in de commissie vertegenwoordigd is. De overige politieke fracties hebben elk een lid kunnen aanwijzen dat zonder stemrecht aan de werkzaamheden heeft kunnen deelnemen.

De onderzoekscommissie bestond uit de volgende vaste leden: de heren Peter Dedecker, Johan Klaps, Robert Van de Velde en Brecht Vermeulen voor N-VA, de heren Stéphane Crusnière, Ahmed Laaouej en Eric Massin voor de PS, de heren Benoît Friart, Benoît Piedboeuf en Vincent Scourneau voor MR, de heer Roel Deseyn en mevrouw Griet Smaers voor CD&V, mevrouw Katja Gabriëls en de heer Luk Van Biesen voor Open Vld, de heer Peter Vanvelthoven voor sp.a, de heer Georges Gilkinet voor Ecolo-Groen en de heer Benoît Dispa voor cdH.

Daarnaast bestond de onderzoekscommissie uit de volgende plaatsvervangende leden: mevrouw Sophie De Wit voor N-VA, de heer Frédéric Daerden voor de PS, de heer Gautier Calomne voor MR, de heer Eric Van Rompuy voor CD&V, mevrouw Ine Somers voor Open Vld, de heer Dirk Van der Maelen voor sp.a, de heer Kristof Calvo voor Ecolo-Groen en de heer Christian Brotcorne voor cdH.

De volgende leden hebben zonder stemrecht kunnen deelnemen aan de werkzaamheden van de onderzoekscommissie: de heer Jan Penris voor Vlaams Belang, de heer Marco Van Hees voor PTB-GOI!, de heer Olivier Maingain voor DÉFI en de heer Aldo Carcaci voor PP.

I.6. Deskundigen

Overeenkomstig artikel 6, tweede lid, van het voorstel tot oprichting van de onderzoekscommissie heeft

I.4. Durée de la mission

La durée initiale du mandat de la commission d'enquête couvrait la période du 16 mars au 31 mai 2017.

En date du 17 mai 2017, du 28 juin 2017 et du 19 juillet 2017, la Conférence des présidents de la Chambre a décidé de proroger le mandat de la commission d'enquête respectivement jusqu'au 30 juin 2017, 20 juillet 2017 et jusqu'au 31 octobre 2017, et ce afin d'aligner les travaux de la commission d'enquête sur ceux de la commission spéciale "Fraude fiscale internationale/Panama Papers".

I.5. Membres

La commission d'enquête se composait de dix-sept membres et, par dérogation à l'article 22, alinéa 1er, du règlement de la Chambre, d'un seul membre suppléant par groupe politique représenté au sein de la commission. Les autres groupes politiques ont en outre pu chacun désigner un membre admis à participer aux travaux, sans droit de vote.

La commission d'enquête était composée des membres effectifs suivants: MM. Peter Dedecker, Johan Klaps, Robert Van de Velde, et Brecht Vermeulen pour la N-VA, MM. Stéphane Crusnière, Ahmed Laaouej et Eric Massin pour le PS, MM. Benoît Friart, Benoît Piedboeuf, et Vincent Scourneau pour le MR, M. Roel Deseyn et Mme Griet Smaers pour le CD&V, Mme Katja Gabriëls et M. Luk Van Biesen pour l'Open Vld, M. Peter Vanvelthoven pour le sp.a, M. Georges Gilkinet pour Ecolo-Groen et M. Benoît Dispa pour le cdH.

La commission d'enquête se composait en outre des membres suppléants suivants: Mme Sophie De Wit pour la N-VA, M. Frédéric Daerden pour le PS, M. Gautier Calomne pour le MR, M. Eric Van Rompuy pour le CD&V, Mme Ine Somers pour l'Open Vld, M. Dirk Van der Maelen pour le sp.a, M. Kristof Calvo pour Ecolo-Groen, et M. Christian Brotcorne pour le cdH.

Les membres suivants ont été admis à participer, sans voix délibérative, aux travaux de la commission d'enquête: M. Jan Penris pour le VB, M. Marco Van Hees pour le PTB-GOI!, M. Olivier Maingain pour DÉFI, et M. Aldo Carcaci pour le PP.

I.6. Experts

Conformément à l'article 6, alinéa 2, de la proposition instituant la commission d'enquête, le bureau de

het bureau van de commissie tijdens zijn vergadering van 16 maart 2017 de aanstelling van de heer Marc Bourgeois (HEC/Ulg) en van de heer Mark Delanote (UGent/VUB) als deskundigen bevestigd.

HOOFDSTUK II

Overzicht van de werkzaamheden van de onderzoekscommissie

II.1. Hoorzittingen van 27 maart 2017

Op 27 maart 2017 heeft de onderzoekscommissie de Bijzonder Belastinginspectie (BBI) gehoord.

Werden gehoord met gesloten deuren¹:

— de heer Frank Philipsen, administrateur-generaal, Bijzondere Belastinginspectie (BBI), FOD Financiën;

— de heer Yannic Hulot, adviseur-generaal (BBI), FOD Financiën;

— de heer Tom Verschueren, adviseur (BBI), FOD Financiën.

Tijdens deze hoorzitting zijn de volgende vraagstukken aan bod gekomen:

— de actualisering van de elementen die tijdens de hoorzitting van 17 mei 2016 ter kennis zijn gebracht van de bijzondere commissie “Internationale fiscale fraude/ *Panama Papers*”, meer bepaald de stand van de inkoheringen in verband met de strijd tegen de internationale fiscale fraude;

— de stand van de samenwerking tussen de BBI en diverse instanties die internationale fiscale fraude bestrijden, maar ook die met haar buitenlandse evenknieën;

— de voortgang in verschillende dossiers van internationale fiscale fraude (HSBC *Swissleaks*, *Luxleaks* enzovoort) alsook de huidige stand in het *Panama Papers*-dossier;

— de identificatie van de (buitenlandse of Belgische) banken die zijn opgetreden in de door de BBI in aanmerking genomen dossiers in verband met de *Panama Papers*.

¹ Overeenkomstig artikel 3, vijfde lid, van de wet van 3 mei 1880 op het parlementair onderzoek (*Belgisch Staatsblad van 5 mei 1880*), heeft de commissie, op verzoek van de getuigen, zich er uitdrukkelijk toe verbonden de werkzaamheden geheim te houden. Hetzelfde geldt voor de hoorzittingen van 27 maart met de CFI en van 29 maart met de DVB.

la commission a confirmé, au cours de sa réunion du 16 mars 2017, la désignation de M. Marc Bourgeois (HEC/Ulg) et de M. Mark Delanote (UGent/VUB) en qualité d'experts.

CHAPITRE II

Aperçu des travaux de la commission d'enquête

II.1. Auditions du 27 mars 2017

Le 27 mars 2017, la commission d'enquête a procédé à l'audition de l'Inspection Spéciale des Impôts (ISI).

Ont été entendus à huis clos¹:

— M. Frank Philipsen, administrateur général, Inspection spéciale des impôts, (ISI) SPF Finances;

— M. Yannic Hulot, conseiller général, (ISI) SPF Finances;

— M. Tom Verschueren, conseiller, (ISI) SPF Finances.

Au cours de cette audition, les questions suivantes ont été examinées:

— l'actualisation des éléments communiqués à la commission spéciale “Fraude fiscale internationale/ *Panama Papers*” lors de l'audition du 17 mai 2016, en particulier l'état des enrôlements liés à la lutte contre la fraude fiscale internationale;

— l'état de la collaboration entre l'ISI et différents organes chargés de lutter contre la fraude fiscale internationale mais aussi avec ses homologues étrangers;

— l'état d'avancement de plusieurs dossiers de fraude fiscale internationale (HSBC *Swissleaks*, *Luxleaks*, ...) et l'état actuel du dossier *Panama Papers*;

— l'identification des banques (étrangères ou belges) qui sont intervenues dans les dossiers liés aux *Panama Papers* retenus par l'ISI.

¹ Conformément à l'article 3, alinéa 5, de la loi du 3 mai 1880 sur les enquêtes parlementaires, *M.B.*, 5 mai 1880, la commission s'est, à la demande des témoins, expressément engagée à préserver le secret des travaux. Il en fut de même pour lors des auditions du 27 mars avec la CTIF, et du 29 mars, avec le SDA.

Na afloop van deze hoorzitting is de onderzoekscommissie eveneens in kennis gesteld van de volgende informatie:

- de lijst met de betrokken tussenpersonen (banken, advocaten, consultants enzovoort), op basis van een representatief staal van dossiers waarin een buitenlandse bank kon worden geïdentificeerd;

- een lijst van de banken waarvan de belastingplichtige de financiële rekening heeft gebruikt om een belastingschuld te vereffenen.

Bij het secretariaat van de onderzoekscommissie is een *data room* ingericht waar de leden van de onderzoekscommissie inzage kunnen krijgen in die documenten.

Dezelfde dag heeft de commissie de volgende vertegenwoordigers van de Cel voor Financiële Informatieverwerking (CFI) gehoord:

- de heer Philippe de Koster, voorzitter van de CFI;

- de heer Perry Timmerman, inspecteur-analist bij de CFI.

Die hoorzitting greep eveneens plaats met gesloten deuren.

Tijdens deze hoorzitting heeft de onderzoekscommissie de volgende vraagstukken onderzocht:

- het aantal aangiften die de banken en de beoefenaars van cijferberoepen bij de CFI, in het licht van de onthulling van de *Panama Papers*, hebben ingediend, alsook wat daarmee is gebeurd;

- de analyse van die aangiften en de eventuele rol van de Belgische banken bij het opzetten van offshoreconstructies;

- de problematiek, van het begrip “al dan niet georganiseerde ernstige fiscale fraude” en de concretere weerslag ervan voor de indieners van de aangiften.

Na afloop van deze hoorzitting werd aan de onderzoekscommissie bovendien bijkomende informatie verschaft, waartoe de commissieleden toegang hebben gekregen via de *data room*.

II.2. Hoorzittingen van 29 maart 2017

Op 29 maart 2017 heeft de commissie de Dienst Voorafgaande Beslissingen in fiscale zaken (DVB) van

À l'issue de cette audition, la commission d'enquête a également été nantie des informations suivantes:

- sur la base d'un échantillon représentatif de dossiers dans lesquels une banque étrangère a pu être identifiée, la liste des intermédiaires (banques, avocats, consultants, ...) concernés;

- une liste des banques dont le compte financier a été utilisé par le contribuable pour apurer une dette fiscale.

Une *data room* accessible aux membres de la commission d'enquête a été installée au secrétariat de la commission d'enquête pour la consultation desdits documents.

Le même jour, la commission a entendu des représentants de la Cellule de Traitement des Informations Financières (CTIF) en la personne de:

- M. Philippe de Koster, président de la CTIF;

- M. Perry Timmerman, inspecteur-analyste à la CTIF.

Cette audition s'est également tenue à huis clos.

Au cours de cette audition, les questions suivantes ont été examinées par la commission d'enquête:

- le nombre de déclarations introduites par les banques et les professionnels du chiffre à la CTIF à la lumière de la divulgation des *Panama Papers* et le sort qui leur a été réservé;

- l'analyse de ces déclarations et le rôle éventuel des banques belges dans la mise sur pied de constructions offshores;

- la problématique de la notion fraude fiscale grave et organisée ou non et son implication concrète pour les déclarants.

À l'issue de cette audition, la commission d'enquête a également été nantie d'informations complémentaires accessibles aux membres de la commission par le truchement de la *data room*.

II.2. Auditions du 29 mars 2017

Le 29 mars 2017, la commission a auditionné le Service des Décisions Anticipées en matière fiscales

de FOD Financiën gehoord. De volgende personen hebben met gesloten deuren een getuigenis afgelegd voor de onderzoekscommissie:

— de heer Steven Vanden Berghe, voorzitter van de Dienst Voorafgaande Beslissingen in fiscale zaken (DVB), FOD Financiën;

— mevrouw Véronique Tai, lid van het College van de DVB, FOD Financiën;

— de heer Johny Pirron, coördinator contactpunt regularisaties.

Deze hoorzitting was voornamelijk gewijd aan de eventuele betrokkenheid van de Belgische banken bij het opzetten van de in de *Panama Papers* onthulde patrimoniumstructuren.

De getuigen hebben concrete, gerichte vragen van de commissieleden beantwoord, die tot doel hadden vast te stellen in welke mate op basis van de analyse van de door de DVB behandelde regularisatiedossiers een dergelijke betrokkenheid van de Belgische banken kan worden vastgesteld of ontkracht. De getuigen hebben aan de commissie een cd-rom overhandigd met nauwkeurige informatie betreffende alle regularisatiedossiers waarbij de DVB het bestaan van een buitenlandse patrimoniumstructuur heeft vastgesteld. Die informatie valt onder het beroepsgeheim en kon door de commissieleden worden geraadpleegd in de *data room*.

Ten slotte heeft de commissie de hoorzittingen van 29 maart 2017 afgesloten met de hoorzitting van:

— de heer Peter Coussement, substituut-procureur des Konings bij het parket te Gent;

— de heer Kristof Lammens, substituut-procureur des Konings bij het parket te Gent;

— de heer Alain Collin, substituut-procureur des Konings bij het parket te Brussel.

Met de instemming van de getuigen greep deze laatste hoorzitting niet met gesloten deuren plaats, maar in openbare zitting.

Tijdens deze hoorzitting hebben de getuigen, met inachtneming van het geheim van het onderzoek, de voortgang geschetst van de onderzoeken die de parketten van Oost-Vlaanderen en van Brussel hebben ingeleid naar aanleiding van de onthullingen inzake de *Panama Papers*.

(SDA) du SPF Finances. Ont témoigné devant la commission d'enquête, sous couvert du huis clos:

— M. Steven Vanden Berghe, président du Service des Décisions Anticipées en matières fiscales (SDA), SPF Finances;

— Mme Véronique Tai, membre du Collège du SDA, SPF Finances;

— M. Johny Pirron, coordinateur point de contact régularisations.

Cette audition a été principalement consacrée à la problématique de l'implication éventuelle de banques belges dans la mise en place des structures patrimoniales révélées par les *Panama Papers*.

Les témoins ont répondu à des questions concrètes et ponctuelles des commissaires visant à déterminer dans quelle mesure l'analyse des dossiers de régularisation traités par le SDA permet de confirmer ou d'infirmer une telle implication de banques belges. Les témoins ont remis à la commission un cd-rom reprenant des informations précises relatives à l'ensemble des dossiers de régularisation dans lesquels le SDA a constaté la présence d'une structure patrimoniale étrangère. Ces informations couvertes par le secret professionnel ont pu être consultées par les commissaires au sein de la *data room*.

Enfin, la commission a clôturé les auditions le 29 mars 2017, en entendant:

— M. Peter Coussement, substitut du procureur du Roi près le parquet de Gand;

— M. Kristof Lammens, substitut du procureur du Roi près le parquet de Gand;

— M. Alain Collin, substitut du procureur du Roi près le parquet de Bruxelles.

Avec l'accord des témoins, le huis clos a été levé et cette dernière audition a eu lieu en séance publique.

Au cours de cette audition, les témoins ont, dans le respect du secret de l'instruction, dressé un état d'avancement des enquêtes ouvertes par les parkets de Flandre orientale et de Bruxelles suite à la révélation des *Panama Papers*.

Vervolgens hebben de getuigen hun eerste vaststellingen toegelicht inzake de eventuele betrokkenheid van financiële tussenpersonen in deze dossiers, meer bepaald van Belgische banken.

De parketmagistraten van Gent hebben aangegeven dat de betrokken belastingplichtigen naar aanleiding van een verhoor vaak hebben verklaard dat bepaalde constructies destijds werden opgezet op aanraden van hun bankier. Het gaat in deze wel om feiten uit een verleden. Zij achten de kans klein dat zulks vandaag (of in een recenter verleden) nog het geval zou zijn, met name omdat de reglementering (en de aansprakelijkheden) terzake strenger zijn geworden. Zij wijzen er bovendien op dat één en ander in ieder geval moeilijk aantoonbaar is, aangezien – zo er al een doorverwijzing naar buitenlandse banken zou zijn – hiervan weinig of geen schriftelijke sporen zijn nagelaten. Bewijsgeving is dan ook niet evident.

Als er thans al tussenpersonen zouden zijn, wordt eerder gedacht aan “kleinere spelers”. Diezelfde parketmagistraten geven voorts aan dat zij thans een (voor) onderzoek voeren naar klanten van één welbepaalde financiële tussenpersoon die allemaal dezelfde buitenlandse constructie hebben opgezet. Er wordt overwogen om ook de betreffende tussenpersoon in het onderzoek te viseren.

Voorts geven zij ook aan dat zij tevens een onderzoek voeren naar de betrokkenheid van Belgische banken bij eventuele witwasmisdrijven (inzonderheid in het kader van de repatriëring van kapitalen naar België). Het zou telkens gaan om dossiers waarin slechts een gedeeltelijke regularisatie (onder het regime van de voorheen geldende regularisatieregelingen) zou hebben plaatsgevonden.

De parketmagistraat van Brussel heeft dan wel weer bevestigd dat het zeer duidelijk is dat buitenlandse vermogensstructuren worden opgezet met de medewerking van financiële tussenpersonen. Gezien het geheim van het onderzoek wou hij geen bijkomende informatie geven.

II.3. Vergaderingen van 18 juli en 24 oktober 2017

Tijdens deze vergaderingen heeft de commissie gedebatteerd over haar besluiten op basis van een deskundigennota waarin de tijdens de hoorzittingen ontvangen informatie wordt geanalyseerd.

Les témoins ont ensuite fait part de leurs premières constatations quant à l'éventuelle implication d'intermédiaires financiers et notamment de banques belges dans ces dossiers.

Les magistrats du parquet de Gand ont indiqué que les contribuables concernés expliquaient souvent – dans le cadre d'une audition – que certaines constructions avaient à l'époque été mises en place sur les conseils de leur banquier. Ces faits datent néanmoins d'un passé lointain. Il y a, selon eux, peu de chances que cela se passe encore de cette manière aujourd'hui (ou dans un passé plus proche), en raison notamment du durcissement de la réglementation (et des responsabilités) en la matière. Ils ont ajouté que ces agissements sont difficiles à prouver, étant donné qu'il existe peu de traces écrites, voire aucune, du renvoi présumé vers des banques étrangères. La collecte de preuves n'est donc pas aisée.

S'il existe à l'heure actuelle des intermédiaires, il doit s'agir de “plus petits acteurs”. Ces mêmes magistrats du parquet indiquent aussi qu'ils mènent actuellement une enquête (préliminaire) à l'égard de clients d'un intermédiaire financier bien spécifique qui ont tous mis en place la même construction à l'étranger. Il est envisagé d'enquêter également sur cet intermédiaire.

Par ailleurs, ils déclarent qu'ils mènent également une enquête sur l'implication de banques belges dans d'éventuelles infractions en matière de blanchiment (plus particulièrement dans le cadre du rapatriement de capitaux vers la Belgique). Il s'agirait chaque fois de dossiers où seule une régularisation partielle (sous le régime des modes de régularisation précédemment en vigueur) aurait eu lieu.

Le magistrat du parquet de Bruxelles a quant à lui estimé que l'implication d'intermédiaires financiers dans l'élaboration de structures patrimoniales à l'étranger est très claire. Vu le secret de l'instruction, il n'a pas voulu livrer davantage d'informations.

II.3. Réunions du 18 juillet et du 24 octobre 2017

Au cours de ces réunions, la commission a débattu de ses conclusions sur la base d'une note des experts analysant les informations reçues dans le cadre des auditions.

HOOFDSTUK III

Besluit

Uit de hoorzittingen en uit de door de getuigen aangeleverde informatie en gegevens op zich kan niet definitief worden geconcludeerd of de Belgische financiële instellingen al dan niet betrokken zijn bij de *Panama Papers*, noch algemener bij internationale fiscale fraude en het vraagstuk van de offshoreconstructies.

*
* *

Dit verslag wordt goedgekeurd met 10 tegen 3 stemmen en 2 onthoudingen.

De rapporteurs,

Rob VAN DE VELDE
Vincent SCOURNEAU
Benoît DISPA
Peter VANVELTHOVEN

De voorzitter,

Ahmed LAAOUEJ

CHAPITRE III

Conclusion

Les auditions ainsi que les informations et données reçues des témoins ne permettent pas en soi de tirer des conclusions définitives quant à l'implication ou non des institutions financières belges dans les *Panama Papers* et plus généralement dans la fraude fiscale internationale et la problématique offshore.

*
* *

Le présent rapport est approuvé par 10 voix contre 3 et 2 abstentions.

Les rapporteurs,

Rob VAN DE VELDE
Vincent SCOURNEAU
Benoît DISPA
Peter VANVELTHOVEN

Le président,

Ahmed LAAOUEJ